

РЕШЕНИЕ

№ 35912

гр. София, 31.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав, в
публично заседание на 28.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **12593** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е ново разглеждане на делото по исковата молба на ЕТ „А.-М., Б. М.“, ЕИК[ЕИК] срещу Държавен фонд „Земеделие“ - Разплащателна агенция /ДФЗ/ за осъждането му за сумата от общо 70 080,67лв., обезщетение за вредите от забавеното плащане по заявление за подпомагане с УИН 25/230410/09421

С решение № 13462/11.12.2024г. на ВАС на РБ по адм.дело № 4065/2024г. са дадени следните указания на първоинстанционния съд при новото разглеждане: „следва да извърши дължимата проверка за редовност на исковата молба по отношение на изискванията за нейното съдържание, като с оглед изложените фактически основания бъде конкретизирано искането, след което да бъде направена квалификацията на предявения иск и съответно да бъдат дадени конкретни указания на страните кои факти следва да бъдат доказани и съответно да се разпредели конкретно доказателствената тежест между страните.“

По указания на съда ищецът е уточнил исковата молба с молба уточнение от 20.01.2025г. Посочва, че предявената претенция се основава само на чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), като не поддържа основание по чл. 2в ЗОДОВ, тъй като не се претендира нарушение на правото на ЕС като самостоятелна хипотеза, а обезщетение за вреди от незаконосъобразни актове и бездействия при осъществяване на административна дейност.

Ищецът конкретизира, че цената на иска е 70 080,67 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в загубата на възможност да се ползват средствата от дължимото, но забавено плащане по заявление за подпомагане с УИН 25/230419/09421 за кампания 2019 г., по схеми СЕПП, С., С., ЗДП и ПНДП. Остатъкът от средствата по заявлението е

в размер на 434 983,42 лв., който е изплатен със значително закъснение – нареден на 28.01.2022 г. и постъпил по банковата сметка на ищеца на 31.01.2022 г., въпреки че съгласно чл. 75, §1 от Регламент (ЕС) №1306/2013 плащанията следва да бъдат извършени най-късно до 30.06.2020 г.

В уточнението се излагат подробно фактическите основания на претенцията. Посочва се, че след първото частично плащане на 16.12.2019 г. (289 223,12 лв.), което е извършено след приключили административни и проверки на място, производството по заявлението е било неоснователно спряно със Заповед №03-РД/1390 от 02.06.2020 г., като заповедта е отменена като незаконосъобразна с влязъл в сила съдебен акт. Вместо да продължи производството и да извърши дължимото плащане, ДФЗ–РА е забавил изпълнението и е издал втора Заповед №03-РД/339 от 28.01.2021 г., с която отново е спряно същото административно производство. И тази заповед е отменена по съдебен ред като незаконосъобразна, а възобновяването е извършено едва със заповед от 21.05.2021 г. След това обаче плащане отново не е извършено в продължение на повече от осем месеца, до януари 2022 г., без да има обективна причина за това забавяне.

Въз основа на горното ищецът определя четири самостоятелни периода, съответстващи на отделни проявления на противоправност и вреда, както следва:

- 1) 17 761,82 лв. – за периода 01.07.2020 – 24.11.2020 г., представляващи вреди от незаконосъобразната Заповед №03-РД/1390/02.06.2020 г.;
- 2) 7 733,04 лв. – за периода 25.11.2020 – 27.01.2021 г., вреди от незаконосъобразно бездействие след възобновяване на производството, когато въпреки липсата на пречки, плащането не е извършено;
- 3) 13 653,65 лв. – за периода 28.01.2021 – 20.05.2021 г., вреди от втората незаконосъобразна заповед №03-РД/1390/28.01.2021 г., с която производството е било повторно спряно;
- 4) 30 932,16 лв. – за периода 21.05.2021 – 31.01.2022 г., вреди от незаконосъобразно бездействие на изпълнителния директор и служители на ДФЗ–РА след повторното възобновяване на производството до реалното плащане на дължимите средства.

Ищецът подчертава, че по делото има влезли в сила съдебни актове, с които и двете заповеди за спиране са отменени като незаконосъобразни, поради липса на законово основание за прилагане на чл. 54, ал. 1, т. 3 и т. 5 АПК, тъй като извършваната прокурорска проверка не представлява нито административно, нито съдебно производство, нито има отношение към редовността на заявлението. В този смисъл административният орган е допуснал неправилна преценка за наличие на основания за спиране, което е довело до забавата.

В молбата се изтъква, че всички проверки по допустимост на подпомагането са приключили още преди 30.06.2020 г., видно от факта, че частичното плащане вече е било извършено на 16.12.2019 г. Следователно спирането на производството и последвалото непроизнасяне не са резултат от висящи проверки, а представляват неоправдано забавяне на плащането по редовно и допустимо заявление.

Ищецът прави уточнение, че претендираните суми не представляват лихви върху обезщетение, а обезщетение за вреди, които са изчислени по размера на законната лихва върху дължимата сума, съгласно установената съдебна практика. Посочва се, че не се иска лихва до датата на отмяната на заповедите, а обезщетение за периода на реалното забавяне – от първия ден след изтичане на нормативния срок за плащане до деня на действителното превеждане на средствата.

В заключение в уточнението се твърди, че са налице всички елементи на фактическия състав на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ – наличие на незаконосъобразни актове и бездействия, действителни имуществени вреди, изразяващи се в пропусната полза от ползването на забавените средства, и пряка причинно-следствена връзка между противоправното поведение на органа и настъпилите вреди. Искането е съдът да осъди ДФЗ „Земеделие“ – РА да заплати посочените суми като

обезщетение за имуществени вреди, както и направените по делото разноски.

В съдебно заседание процесуалните представители на ищеца – адв. Д. и адв. Ч., поддържат изцяло исковата молба така, както е уточнена с молбата от 20.01.2025 г., и молят съдът да уважи исковете в пълен размер. Те заявяват, че претенцията не е за законна лихва върху обезщетение, а за обезщетение за вреди, изчислено по размера на законната лихва върху забавеното плащане, като по този начин не се търсят „лихви върху лихви“. Посочват, че датата 01.07.2020 г. е първият ден след крайния срок по чл. 75, §1 от Регламент (ЕС) №1306/2013, в който ДФЗ е бил длъжен да изплати дължимото подпомагане. Оспорват довода на ответника, че са били налице основания за спиране на административното производство, като подчертават, че и двете заповеди за спиране са отменени като незаконосъобразни. По възражението за липса на бездействие посочват, че всички проверки по допустимост и условия за подпомагане са били извършени още преди първото спиране, поради което след възобновяване на производството не е извършвана никаква допълнителна проверка – единственото последвало действие е било самото плащане, извършено година и половина по-късно. Относно уведомителното писмо за оторизация и плащане адвокатите заявяват, че то е изпратено два месеца след реалното плащане и има единствено уведомителен, а не конститутивен характер. Молят съдът да приеме, че вредите са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразните актове и бездействия на ДФЗ–РА, и да уважи изцяло предявените искове, както и да присъди направените по делото разноски съгласно представения списък.

В писмен отговор от 28.02.2025г.,ответникът, представляван от главен юрисконсулт И. З. счита иска за неоснователен и недоказан. Посочва, че не са налице предпоставките по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на държавата, тъй като липсват кумулативно установени противоправно поведение, вреда и причинна връзка. Излага се, че отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ е пълна, гаранционно-обективна, обективна и имуществена но тя възниква само при наличие на всички елементи в тяхната кумулативност, каквито по делото не са доказани. Твърди се, че ищецът необосновано претендира обезщетение за периоди, в които не е налице незаконосъобразен акт или бездействие, както и че не е налице „темпорално кумулиране“ между отменените актове и последващи административни бездействия. Относно вредите, претендирани за периода 01.07.2020 г. – 24.11.2020 г., произтичащи от отменената Заповед №03-РД/1390 от 02.06.2020 г. – счита, че искът е неоснователен, тъй като заповедта е била действащ административен акт до отмяната ѝ с определение на 04.11.2020 г., поради което не могат да се претендират вреди за време, през което актът не е бил отменен. Освен това е издадена втора заповед втора заповед за спиране и два след омяната ѝ е възникнало задължение да се произнесе по заявлението. По иска за вреди от бездействие за периода 25.11.2020 г. – 27.01.2021 г. – посочва, че през този период административният орган е извършвал действия по прокурорската проверка и подготовка за възобновяване на производството, поради което липсва противоправно бездействие. По иска за вреди за периода 28.01.2021 г. – 20.05.2021 г., в резултат от Заповед №03-РД/339 от 28.01.2021 г. – ответникът счита, че заповедта е издадена при наличие на законови основания, свързани с извършване на проверки от Специализираната прокуратура, и отмяната ѝ от съда не води автоматично до възникване на право на обезщетение, доколкото липсват доказателства за настъпили реални имуществени вреди. Относно претендираните вреди за периода 21.05.2021 г. – 31.01.2022 г., след повторното възобновяване на административното производство – твърди се, че ДФЗ–РА е бил длъжен да извърши задължителни проверки съгласно Наредба №5/27.02.2009 г., поради което забавата в плащането не може да се квалифицира като противоправно бездействие. На второ място в отговора се поддържа, че съгласно Тълкувателно решение №3/2004 г. на ВКС законна лихва върху суми, дължими в резултат на отменен

административен акт, се дължи само след влизане в сила на решението за отмяна, но не и за периода преди това. Посочва се още, че плащането на финансовото подпомагане не представлява фактическо действие, а правно последствие от административен акт (уведомително писмо за оторизация), като до издаването му не е налице законово задължение на фонда да извърши плащане. Процедурата по спиране и възобновяване на заявленията за подпомагане е нормативно уредена в Наредба №5/2009 г., и спазването ѝ изключва противоправността на действията и бездействията на органа. Стъпвайки на разбирането, че неоснователно бездействие на административния орган е неизпълнението на фактически действия, произтичащи пряко от нормативен акт и цитираната процедура по Наредбата, в случая намира, че не е налице незаконосъобразно фактическо бездействие на административния орган, тъй като за него не съществува нормативно установено задължение „директно да плати“ по сметката на ищеца безвъзмездна финансова помощ. С оглед изложеното, ответникът счита, че не е доказано настъпване на имуществени вреди за ищеца, както и липсва пряка причинна връзка между отменените заповеди и забавеното изплащане на средствата. В заключение ДФ „Земеделие“ – РА моли съда да отхвърли предявените искове като неоснователни и недоказани, както и да присъди на ответника направените разноски по реда на чл. 80 ГПК.

Прокурорът счита исковите претенции за основателни, като относно размера предлага да се съди въз основа доказателствата, събрани по делото.

При новото разглеждане не са събрани нови доказателства, само представените и приети при първото разглеждане на иска.

По фактите се установява следното:

Ищецът е подал на 19.04.2019г. заявление за подпомагане УИН 25/230419/09421 за 2019г. по Схема за единно плащане на площ (СЕПП), Схема за преразпределително плащане (С.), Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда – зелени директни плащания (ЗДП), и Схема за обвързано подпомагане за протеинови култури (С.) като срокът за произнасяне е бил от 01.12.2019г. до 30.06.2020г.

Първото плащане по заявлението, за програма СЕПП е извършено на 16.12.2019г. в размер на 289 223,12 лв.

Със заповед от 19.03.2020г. за извършване проверка на място е наредена проверка на заявителя, по която е приложен доклад за проверени площи.

С уведомително писмо от 09.04.2020г. заявителят е уведомен за извършената проверка за допустимост на декларираните площи, като резултатите са описани детайлно в приложения доклад. На 10.04.2020г. е последвала докладна записка от длъжностни лица от ОД на ДФЗ Р. за проверки на място

Със заповед №03-РД/1390 от 02.06.2020г. административното производство по обработката за кампания 2019г. на заявлението за подпомагане с УИН 25/230419/09421 е спряно, като при обжалването ѝ от ищеца заповедта е отменена като незаконосъобразна с определение № 13674 от 04.11.2020г. по адм.дело №11170/2020г. на ВАС на РБ, отменящо определение №256 от 07.08.2020г. по адм.дело №125/20г. на АС-Търговище и преписката изпратена на изпълнителния директор на ДФЗ за произнасяне по заявлението..

Производството е възобновено със заповед 03-РД/1390 от 25.11.2020г. на зам.изпълнителния директор на ДФЗ, но плащане не е направено.

Със заповед № 03-РД/339 от 28.01.2021г. отново административното производство по заявката е спряно, която заповед също е отменена с определение №105 от 25.03.2021г. по адм.дело №65/21г. на АС-Търговище.

Със заповед № 03-РД/2339 от 21.05.2021г. на зам.изпълнителния директор на ДФЗ

производството е възобновено повторно.

На 21.10.2021г. ЕТ „А.-М., Б. М.“ е отправил до изпълнителния директор на ДФЗ искане да бъде уведомен за предприетите по заявлението действия и кога се очаква да бъде издадено уведомително писмо по подаденото заявление.

На 28.03.2022г. зам.изпълнителния директор на ДФЗ е издадено уведомително писмо за извършена оторизация и изплатено финансово подпомагане по схеми и мерки за директни плащания, базирани на площ за кампания 2019г., като останалите плащания (първото по СЕПП за оторизирана сума 2892231 12 лв. е изплатено на 16.12.2019г.) са посочени като извършени на 28.01.2022г. както следва: 148 210,65лв. по СЕПП, 6126, 40лв. по С., 4057,62лв. по С. и 276 588,75лв. по ЗДП или общо 434, 983, 42 лв. Тази сума е постъпила по сметката на ищеца на 31.01.2022г.

По делото са представени заявлението за подпомагане с приложенията му, уведомителните писма, заповедите за спиране и съдебните решения за отмяната им, заповедите за възобновяване на производството, извлечения от сметка за постъпили плащания, лихвени листове, извадки от ел.калкулатор, за размера на законната лихва върху претендираните суми за процесните периоди. Изискани и приложени са делата по оспорване на заповедите за спиране, на АС Търговище.

От правна страна:

По допустимостта:

Исковата молба е с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и подлежи на разглеждане по реда на чл. 203–207 АПК.

Ищецът ЕТ „А. – М., Б. М.“ е процесуално легитимиран като адресат на административното производство по заявление за подпомагане и като твърдящ настъпили имуществени вреди. Ответникът ДФЗ „Земеделие“ – РА е пасивно легитимиран по смисъла на чл. 205, ал. 1 АПК, тъй като вредите се твърдят от незаконосъобразни заповеди на изпълнителния и зам.изпълнителен директор и бездействие на същия административен орган в рамките на изпълняваната административна дейност във връзка с подпомагането.

Спазени са специалните предпоставки на чл. 204 АПК: По отношение на претенциите за вреди от незаконосъобразни актове – представени са влезли в сила съдебни актове, с които са отменени Заповед № 03-РД/1390 от 02.06.2020 г. и Заповед № 03-РД/339 от 28.01.2021 г. (чл. 204, ал. 1 АПК); а по отношение на претенциите за вреди от бездействие се иска установяването му в настоящото производство (чл. 204, ал. 4 АПК).

Исковите са предявени в рамките на погасителната давност: твърдените вреди са за периода 01.07.2020 г. – 31.01.2022г., а исковата молба е подадена в АССГ на 29.06.2023г. през 2024 г., т.е. в 5-годишния срок по общото правило на чл. 110 ЗЗД (приложимо по силата на препращането в ЗОДОВ), но и специалното за административна дейност – отмяната на акта и преустановяването на бездействие, като плащането е на 28.01.2022г.

По основателността:

При новото разглеждане на делото е уточнена исковата молба като е останало да се поддържа правно основание чл.1, ал. 1 ЗОДОВ за търсената отговорност за имуществени вреди, уточнени са размерите на търсените обезщетения и незаконната административна дейност, от която се претендират.

Съгласно чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ, държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, извършени при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне отговорността, следва кумулативно да са налице три предпоставки: 1. наличие на незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие;

2.настъпили вреди за ищеца; 3.пряка причинна връзка между връзка между незаконосъобразното бездействие, действие, акт и настъпилия вредоносен резултат.

1.Относно първата предпоставка – незаконосъобразен акт, действие или бездействие:

Ищецът е уточнил исковата молба в четири пункта откъм незаконосъобразна административна дейност, вреди и периоди.

Безспорно са налице два административни акта, отменени като незаконосъобразни – заповеди за спиране на производството по заявлението за подпомагане и те са отменени при административното обжалване. С определение № 13674/04.11.2020 г. по адм. д. № 11170/2020 г. на ВАС на РБ е отменена заповед № 03-РД/1390 от 02.06.2020 г. на зам.изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ – РА, а с определение № 105/09.04.2021 г. по адм. д. № 65/2021 г. на АС – Търговище е отменена и Заповед № 03-РД/339 от 28.01.2021 г. Двата съдебни акта са влезли в сила, поради което противоправността на тези административни актове е установена по надлежния ред по смисъла на чл. 204, ал. 1 АПК.

По отношение на втората група незаконосъобразна административна дейност – бездействие, следва да се има предвид следното:

Бездействие по смисъла на чл. 1, ал.1 ЗОДОВ е налице, когато административният орган не извършва дължими по закон действия, които е бил длъжен да предприеме в определен срок или при настъпване на предвидени условия. Не е необходимо бездействието да е обявено предварително за незаконно, тъй като съгласно чл. 204, ал. 4 АПК неговата незаконосъобразност се установява в самото обезщетително производство.

В случая незаконосъобразното бездействие се твърди като непредприемане на плащане от ответника след 30.06.2020г.

За да се отговори на въпроса дали е налице незаконосъобразно бездействие, следва да се изясни кога е било дължимо плащане от ДФ „Земеделие“ – РА по заявлението на ищеца за подпомагане.

Съдът приема, че в случая е налице противоправно бездействие на ответника по заявлението, след като още към месец април 2020 г. проверките по заявлението за кампания 2019 г. са били приключени и е било възможно да се пристъпи към оторизация и плащане на дължимата субсидия. Процедурата по подаване и обработване на заявленията е регламентирана в Наредба № 5 от 27.02.2009 г., която предвижда извършването на административни проверки и проверки на място. След приключването им Разплащателната агенция е длъжна да се произнесе по заявлението съгласно чл. 43 от Закона за подпомагане на земеделските производители, като извърши плащане, когато установи, че кандидатът отговаря на условията за допустимост. Тази разпоредба задължава фонда да действа в съответствие с чл. 75, § 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013, според който плащанията по схемите за директни плащания се извършват в периода между 1 декември на календарната година, за която се отнасят, и 30 юни на следващата календарна година. За кампания 2019 г. това означава, че плащанията е следвало да бъдат извършени най-късно до 30 юни 2020 г. От доказателствата по делото се установява, че административните проверки и проверките на място са приключили с доклад и уведомително писмо от април 2020 г., поради което ДФ „Земеделие“ - РА е разполагал с всички данни за извършване на оторизация и плащане. Въпреки това, на 02.06.2020г. е издадена първата заповед за спиране на производството, а впоследствие – и втората от 28.01.2021 г., които са отменени като незаконосъобразни. До 28.01.2022 г., когато е наредил плащането Фондът не е предприел действия по плащане, без да представи доказателства за наличие на обективни пречки по смисъла на чл. 75, § 2 от Регламента – да не са приключили проверките на условията за допустимост. Това бездействие нарушава нормативно дължимото поведение на органа по чл. 43 ЗПЗП и принципите на добра администрация по чл. 12 и 13 АПК, поради което се квалифицира като противоправно

бездействие по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Както се посочи вече, от доказателствата по преписката се установява, че проверките по заявлението на ищеца са били приключени към април 2020 г., което се извежда от последователните административни действия: извършено първо плащане по СЕПП на 16.12.2019 г. в размер на 289 223,12 лв., което предполага извършени проверки; заповед от 19.03.2020 г. за проверка на място; доклад за проверени площи; уведомително писмо от 09.04.2020 г. до заявителя с резултатите от проверката за допустимост; и докладна записка от 10.04.2020 г. от длъжностни лица на ОД на ДФЗ – Р. относно извършените проверки. При наличие на тези приключили проверки може да се предположи, че органът е разполагал с всички данни за оторизация и плащане, но вместо това на 02.06.2020г. е издал Заповед № 03-РД/1390, с която е спряно производството по заявлението, а впоследствие – нова заповед за спиране, и не е пристъпил към плащане до 28.01.2022 г., без да установява обективни причини по чл. 75, § 2 от Регламента. Съдът съобрази решението на СЕС от 28.04.2022 г. по съединени дела С-160/21 и С-217/21, съгласно което изтичането на срока по чл. 75, §1 от Регламент № 1306/2013 само по себе си не представлява „мълчалив отказ“ и че по изключение плащане може да се извърши и след 30 юни, ако са налице конкретни и доказани проверки по чл. 74 (т. 35–38). В конкретния случай по делото се установи, че проверки е имало до април 2020 г., а ответникът не установява последващи проверки или други обективни пречки по §2, както и след съдебните определения, с които преписката е върната за произнасяне по същество. Следователно, макар неплащането да не се квалифицира като „мълчалив отказ“ по смисъла на СЕС, ако не е обосновано, то представлява противоправно бездействие и забавяне при изпълнение на дължимо парично задължение, от което произтичат вреди. Тук следва да се посочи, че целта на член 40 и член 75, параграф 1 от Регламент № 1306/2013 във връзка със съображение 27 от него е да се гарантира, че земеделските производители получават навреме финансова помощ, за да могат да я използват ефективно, и да се избегне излагането на риск на годишното разпределение на бюджета на Съюза, като само при определени обстоятелства помощта може законосъобразно да бъде изплатена след изтичането на срока по член 75, §1 от Регламента (т.34 от решението на СЕС). В разглеждания случай ответникът не доказва допустими основания за забава, за да оправдае бездействието си, напротив актовете да спре плащането са отменени от съда. Ето защо, съдът приема, че от 01.07.2020 г., когато е дължал плащането, до 28.01.2022г., когато е извършил плащането, ДФ „Земеделие“-РА е бил в необоснована забава и е бездействал противоправно, като това бездействие и отменените заповеди за спиране са в пряка и непосредствена причинна връзка с имуществени вреди – пропускане заявителя като земеделски производител да получи своевременно финансово подпомагане.

Следователно е налице първият елемент от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ – незаконосъобразни актове и бездействия на административен орган.

Съдът не споделя становището на ответната страна, че в случая не е налице незаконосъобразно бездействие, тъй като плащането по заявленията за подпомагане не представлявало фактическо действие, а издаването на административен акт (уведомително писмо). Действително, съгласно чл. 21, ал. 1 АПК, уведомителното писмо представлява индивидуален административен акт, с който се приключва производството по заявлението. Въпреки това, след приключване на административните и проверките на място по Наредба № 5/27.02.2009 г., Разплащателната агенция е нормативно задължена да извърши дължимото правно действие – оторизация и служебно нареждане на плащането, което е неразделна част от административния процес. Непроизнасянето в законоустановения срок и непредприемането на тези действия представлява именно противоправно бездействие по смисъла на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, тъй като органът не е

изпълнил задължението си да осъществи фактическите и правни действия, предвидени в нормативен акт. А., че не е налице нормативно уредено „задължение за плащане“, не се споделя, тъй като такова произтича както от националното право – цитираните Наредба № 5/ 27.02.2009 г., Закон за подпомагане на земеделските производители, така и от чл. 75, § 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013, който установява срок за извършване на плащанията след приключване на проверките. Този срок макар и да не е императивен, както се приема в решението на Съда на ЕС от 13.10.2022 г. по съединени дела C-160/21 и C-217/21, има определящ за времето на плащане характер и може да бъде надхвърлен единствено при наличие на конкретно доказани обективни причини по § 2, каквито по делото не се установяват. Неплащането в този срок не се явява „мълчалив отказ“ както се посочва в решението на СЕС, тоест не подлежи на обжалване като административен акт, но неговата незаконосъобразност може да се установи именно в производство като настоящото, без да е необходимо да се води отделно обжалване в изчакване на уведомително писмо. В случая административният орган е бил длъжен да извърши дължимите действия по оторизация и плащане най-късно до 30.06.2020 г., а неизвършването им до 28.01.2022 г. представлява противоправно бездействие по смисъла на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, защото не е оправдано с изключенията по § 2 на чл. 75 от Регламента.

Следва да се отбележи също, че с определенията на административните съдилища, постановени по жалбите срещу заповедите за спиране на производството, не само е отменено спирането на производството като незаконосъобразно, но и изрично е разпоредено преписката да бъде върната на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за произнасяне по същество по заявлението за подпомагане. С този диспозитив съдът е възстановил действието на административното производство и е възложил на органа задължението да извърши дължимите действия по оторизация и плащане, съобразно установените в Наредба № 5/27.02.2009 г. и Регламент (ЕС) № 1306/2013 процедури. Н. на такива действия след влизане в сила на съдебните определения представлява неизпълнение на изрично съдебно разпореждане, което още по-категорично обуславя противоправността на бездействието.

2. Вреда:

В резултат на установеното противоправно бездействие следва да се обсъди дали са настъпили твърдените от ищеца имуществени вреди, както и наличието на пряка причинна връзка между бездействието и вредоносния резултат. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата отговаря за всички имуществени вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. В настоящия случай претендираната вреда се изразява в пропуснатата полза под формата на законна лихва върху дължимата субсидия, неизплатена в установения срок, а не е „лихва върху лихва“, както твърди ответникът, законната лихва в случая е само мерило на вредата от незаконосъобразно забавеното плащане. При забавено изпълнение на парично задължение възниква правото на лихва за забава по чл. 86 от ЗЗД, което е последица от неизпълнението и не изисква доказване на конкретен размер на настъпилата вреда. В случая, след като плащането по заявлението за кампания 2019 г. е било извършено едва на 28.01.2022г., въпреки че е следвало да бъде осъществено до 30.06.2020г., вредата се състои в лишаването на ищеца от възможността да ползва тези средства в продължение на над година и половина, което е пряка и непосредствена последица от противоправното бездействие на ДФ „Земеделие“ - РА.

3. Причинна връзка:

Размерът на вредата се определя като законна лихва за забава върху забавеното за изплащане подпомагане по заявлението за кампания 2019 г. в размер на 434 983,42 лв., за периода от

01.07.2020 г. до 28.01.2022 г., когато е преустановено бездействието Съгласно чл. 86, ал. 1 от ЗЗД при забава на парично задължение длъжникът дължи законната лихва от деня на забавата за всеки ден просрочие, независимо от доказването на действителен размер на вредата.

Не е спорно, че Заповед №03-РД/1390 от 02.06.2020г. и Заповед №03-РД/339 от 28.01.2021г. са отменени като незаконосъобразни. Спорът е имат ли причинна връзка с претендираните вреди. Дали същите са обусловени само и единствено от поведението на РА, както и дали спирането е довело до несвоевременното плащане като пряка последица. Конкретно съдът намира, че това е налице-вредите, които се претендират са пряка и непосредствена последица от посочените две заповеди за спиране, заедно с периодите на бездействие за плащане за целия исков период. Съответно, ако същите не бяха постановени, нямаше да има забавено плащане по заявлението за подпомагане, защото то е било редовно /получило е УИН/, разгледано е, направено е първото плащане /което означава, че и проверките са извършени/. Вредата като неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на ищеца –е настъпила само и единствено по причина на незаконосъобразното спиране, но не само от него, а заедно и с периодите на бездействие за плащане, извън спирането. Ако същото не беше направено, втората част от подпомагането следваше да бъде преведена, поне в един по ранен момент, ако се извадят периодите на спиране. Това, че заповедите се отменят с действие занаяпред, също няма значение, защото през целия период, след 30.06.2020 г. до нареденото плащане на 28.01.2022г. все е налице бездействие да се плати, неоправдано с изключения за неплащането в срок, а незаконосъобразното спиране само удължава периода за неправомерното неплащане.

С оглед изложеното съдът намира, че са налице и трите елемента, за уважаване на исковата претенция, която ищецът е разделил на четири групи обезщетения в рамките на периодите бездействие и отменените заповеди за спиране. Съдът намери, че следва да определи обезщетението в общ размер изчислен за периода 01.07.2020г. до 28.01.2022г., когато е наредено плащането върху сумата от 434 983,42 лв., вследствие на незаконосъобразно бездействие на ответника да плати изцяло сумата за финансово подпомагане по заявлението на ищеца и на отменените като незаконосъобразни заповеди за спиране №03-РД/1390 от 02.06.2020г., или общо сумата 69 720, 62 лв., която по отделни периоди и основания е, както следва:

1. обезщетение от 17 761,82 лв. – за периода 01.07.2020 – 24.11.2020 г., представляващи вреди при незаконосъобразното спиране със заповед №03-РД/1390/02.06.2020 г.;
2. обезщетение от 7 733,04 лв. – за периода 25.11.2020 – 27.01.2021 г., вреди от незаконосъобразно бездействие след възобновяване на производството, когато въпреки липсата на пречки, плащането не е извършено;
3. обезщетение от 13 653,65 лв. – за периода 28.01.2021 – 20.05.2021 г., вреди от неплащането при спирането с втората незаконосъобразна заповед №03-РД/1390/28.01.2021 г.;
4. обезщетение от 30 572,11 лв. – за периода 21.05.2021 г. – 28.01.2022 г., вреди от незаконосъобразно бездействие на изпълнителния директор и служители на ДФЗ–РА след повторното възобновяване на производството до реалното плащане на дължимите средства. Съдът счита, че следва да се изчисли до 28.01.2022г., защото на тази дата е преустановено бездействието на ответника за плащане.

Сумирана от горните обезщетения, общата сума на която следва да се осъди ответника като обезщетение е 69 720, 62 лв. и искът следва да се отхвърли за горницата до 70 080,67лв. или за обезщетението по т.4 над 30 572,11 лв. и за периода 29.01.-31.01.2022г.

За размера на претендираните имуществени вреди, представляващи законната лихва, съдът се позовава на представените и неоспорени извадки от електронен калкулатор, но и извърши своя проверка на изчислението чрез лихвения калкулатор, достъпен на сайта на НАП.

Относно разноските: Предвид изхода на делото и на основание чл.226, ал.3 от АПК следва да се присъдят разноските на ищеца по делото съгласно приложен списък на л.27 лв.общо 12 537, 90 лв. – 25 лв. държавна такса, 6 256, 45 лв. без ДДС адвокатско възнаграждение за първа инстанция и 6 256, 45 лв. без ДДС за касационната инстанция.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ - Разплащателна агенция да заплати на ЕТ „А.-М., Б. М.“, ЕИК[ЕИК] сумата от **общо 69 720, 62 лв.** (шестдесет и девет хиляди седемстотин и двадесет лева и шестдесет и две стотинки) , представляващи обезщетение за вредите от незаконосъобразно забавеното плащане, в това число и незаконосъобразни заповеди за спиране производството по заявление за подпомагане, в размер на законната лихва върху остатъка на дължимото плащане в размер на 434 983,42 лв. от средствата за подпомагане по схемите и мерките на директни плащания по заявление за подпомагане с УИН 25/230410/09421, което обезщетение включва: **17 761, 82 лв.** обезщетение за забава за периода от 01.07.2020г. до 24.11.2020г., при незаконосъобразно спиране на производството със заповед №03-РД/1390/02.06.2020г.; **7 733, 04 лв.** обезщетение за забавата в периода й от 25.11.2020г. до 27.01.2021г. при незаконосъобразно бездействие за плащане; **13 653,65лв.** обезщетение за забавата в периода й от 28.01.2021г. до 20.05.2021г. при незаконосъобразно спиране на производството със заповед №03-РД/339 от 28.01.2021г., **30 572, 11 лв.** обезщетение за забавата в периода й от 21.05.2021г. до 28.01.2022г., всички периоди изчислени със законната лихва върху сумата от 434 983,42лв., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата **над** присъдения размер от 69 720, 62 лв. **до** предявения 70 080,67 лв. и за периода от 29.01.2022г.до 31.01.2022г.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“ - Разплащателна агенция да заплати на ЕТ „А.-М., Б. М.“, ЕИК[ЕИК] разноските по делото в общ размер на **12 537, 90 лв.** (дванадесет хиляди петстотин тридесет и седем лева и деветдесет стотинки) за всички инстанции.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: